

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Искра Богданова Христова - Балканска;
Институт за икономически изследвания при БАН (ИИИ БАН);
05.02.10.Световно стопанство и МИО (Международни финанси)

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“**. Авторът на дисертационния труд е докторант на самостоятелна подготовка към катедра „МИО и бизнес“ при УНСС, – гр. София, Научна специалност 05.02.05. Финанси, парично обращение, кредит и застраховка „в УНСС.

Автор на дисертационния труд: Валери Иванов Белчев

Тема на дисертационния труд: **Исторически предпоставки, теоретически основи и съвременно развитие на банковите регулации в световен мащаб**

Научен ръководител: проф. д-р Светлана Александрова

Основание за представяне на становището: Утвърдена съм за Член на Научно Жури съгласно Заповед № 279/06.02.20 г. на Ректора на УНСС въз основа на решение на Катедрения съвет на катедра „МИО и бизнес“ (Протокол №376/15.12.2020) и решение на Факултетния съвет на факултет „Международна икономика и политика“ (Протокол №4/21.01.2021)

1. Информация за дисертанта

Докторант Валери Белчев има впечатляваща образователна и професионална квалификация. Той е магистър по международни икономически отношения от УНСС, магистър по банки и финанси от Университета Париж-2, Пантеон Асас, магистър по публична администрация от Университета в Хравард. Има 15 г. опит във финансовия сектор, в търговско - инвестиционно банкиране, в публичните финанси. Занимава се с консултантска дейност по сливания и придобивания на компании и бизнес развитие на фирмите. Управлявал е публична финансова институция и е придобил значителен мениджърски опит.

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „МИО и бизнес“ при УНСС, – гр. София към Факултета „Международна икономика и политика“ на УНСС по Научна специалност 05.02.05. Финанси, парично обращение, кредит и застраховка в УНСС. съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №1355/02.06.2017 г. Обучението е осъществено в *свободна* форма през периода 16.05.2017 - 16.05.2020 г.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Докторантският труд съдържа 200 страници, от тях получените резултати са в размер на 10 страници. Структурата на дисертационния труд се състои от увод, три глави, изводи и заключение. В текста са включени 8 броя таблици, 11 броя графики и 416 български и чуждестранни икономически и финансови изследвания, както и богат набор от документарни и интернет източници. Прави впечатление познаването и цитирането на български изследвания в областта на международната икономика и финанси.

Темата на докторантския труд е посветена на измененията в регулациите на международната валутно-финансова и банкова система, насочени към хармонизиране и стабилизиране на международната банкова дейност. Фундаменталните промени целят намаляване на рисковия фактор в дейността на международните банки и навлизане на високотехнологични форми на управление и организация на банките. Темата на дисертационния труд е актуална и основна, за идентифициране на опасностите от фалит на големи банки, подвластни на системен финансов риск, особено задълбочаващ се след глобалната финансова криза (ГФК) и навлизането на нови технологии в банковата дейност.

Целите, които Авторът си поставя, са разкриване на динамиката на международните банкови регулации в рамките на Комитета от Базел при Банката за международни разплащания (БМР), на ефективността на банковия надзор и на въздействието на регулациите за преодоляване на микро и макро рисковете на международните системни банки. Поставят се конкретни задачи, отнасящи се до влиянието на концептуалната основа на регулиране на международната банкова система, до навлизане на финансовите иновации в големите парични институции, както и до идентифициране на рисковете в банковата дейност.

Във връзка с така поставените задачи, обект на изследване са съвременните международни банкови регулации, предмет - постиженията, проблемите и трудно решимите предизвикателства пред международните банкови регулации във връзка с навлизане на иновативни финансови технологии. Основната позиция, която се застъпва в дисертационния труд е, че Комитетът от Базел за банков надзор въвежда редица успешни мерки за запазване на финансовата стабилност на големите банки в света, но същевременно те не могат да неутрализират неблагоприятните ефекти на лошите практики в международната банкова и финансова дейност.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Обект на анализ в първата част на дисертационния труд са теориите за банковите регулации, концептуалната и практическа основа на 3-те Базелски споразумения, и предизвикателствата пред банковото регулиране с навлизане на финансовите технологии. Изяснява се концептуалната монетаристична същност на банковите регулации, както и аргументирано се доказва кои банкови операции се

нуждаят от регламентиране от Комитета от Базел при БМР и националните регулаторни власти.

Във втората част на дисертационния труд последователно се изясняват достойнствата и недостатъците на Базел 1, 2 и 3. Изтъкнати са основните причини за нарастващата необходимост от банково регулиране, особено след ГФК. Разширяването на извънбалансовите операции на банките води до умножаване на риска и на тяхната чувствителност към динамиката на международния финансов пазар. Вероятен фалит на големите системни банки застрашава националната и международна социално-икономическата среда. В Базел 1 и 2 се противодейства на рисковете, свързани с оперативната дейност на банката, а след ГФК се изисква „коренно различни подходи и оценки“ и повишаване на ефективността на банковия надзор. Подчертава се погрешното поведение на някои системни банки, изкушени да влизат във високо рискови операции на основата на секюритизирани дългови книжа и поемането на морален риск.

В третата част се изяснява необходимостта от регулиране на високотехнологичните банкови дейности. Изследват се 4 групи иновативни финансови технологии, свързани с регулируеми банкови дейности. Наложително е въвеждане на регулации по иновативни банкови дейности, предвид непосредствените рискове за обществото, икономиката и финансите.

Положителни резултати с научен и практико-приложен характер

На основата на внимателното запознаване с дисертационния труд могат да бъдат изведени следните приносни резултати на дисертационния труд: □

- Въведението в докторската дисертация е с ясно и коректно дефинирана теза, както целите и задачите на изследователския труд, ползваната методология и методики за извършване и обосноваване на резултатите от разработката. Дисертационният труд е написан ясно с познание на икономическата литература в областта на международните финанси и банкова дейност. Структурата на изложението е логична, с доказани връзки и зависимости между отделните части и изградена на принципа от общото към частното изясняване на проблема.
- Красноречив положителен резултат от работата на докторанта е задълбоченото проучване на съвременните теории за банкови регулации през призмата на противоречивата и непоследователна политика на регулиране в международен аспект.
- Сравнителният анализ на трите Базелски споразумения допринася за дефиниране на постиженията на международната регулаторна рамка, като се изясняват проблемите и предстоящите предизвикателства. Реалистично се оценяват регулаторните марки, които диспропорционално отчитат интересите на банките и макро-риските за икономиката и обществото. Доказателство е сравнителният SWOT анализ.(страници 116-117).

- На основата на критичен анализ, се доказва необходимостта от сериозни процеси на трансформация на системните банки и предизвикателствата пред навлизане на финтех компаниите. Подробно се проучва необходимостта от нов тип международно банково регулиране на финансовите технологии, противодействащи на възможните рискове.
- Прави впечатление, добрия подход на анализ и оценките – всяка част на разработката завършва с изказване на собствени изводи на докторанта, обобщени в заключението на дисертационния труд.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Изводите, относно приносните моменти в разработката са добре формулирани и верни и показват компетентност и целенасоченост на докторанта при проведеното изследване.

Оценка на публикациите по дисертацията

Съгласно изискванията, по темата на дисертационния труд, докторантът е публикувал 1 статия и 3 студии. Представените самостоятелни публикации доказват реални резултати от дисертационния труд и му осигуряват достатъчна публична представителност.

Препоръчвам в бъдеще, дисертационния труд да прерасне в монография, поради изключителната актуалност на изследването и неговия приносен характер като едно от подробните проучвания у нас на тази тема.

4. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в обем от 41 с. и коректно резюмира съдържанието на основните структурни части на дисертационния труд, както и основните резултати от изследването.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към докторската дисертация и нейния автор могат да бъдат отправени и бележки, които с нищо не накърняват усилията при написването на докторския труд. Изясняването на теоретичната основа на банковите регулации е анализирана във всички възможни исторически и практически аспекти и връзки, а всъщност основният акцент и същността на проблема. са съвременните (модерни) теории за банковите регулации, анализирани през призмата на смяната на концепцията за банковото регулиране и предизвикателствата пред банките във връзка с навлизане на нови технологии.

Във връзка с компетентно разработения дисертационен труд може да се зададе следния въпрос:

До каква степен компаниите Финтех заместват банките и другите действащи финансови институции. И ако е така, дали тези компании са в състояние да засилват ефективността на пазара с високи „бариири“ за навлизане или по-скоро ще се породят смущения и финансова нестабилност? Каква е връзката в този смисъл между Финтех компаниите и банките?

6. Заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за неговото прилагане. В дисертационния труд ясно проличава задълбочената и самостоятелна работа, както и оригиналният авторов подход при разработване на темата.

На основата на посочените в предшестващите редове достойнства и положителни резултати на докторската дисертация, убедено потвърждавам пълното си съгласие за присъждането на образователна и научна степен „**доктор**” по професионално направление „Икономика” (Световно стопанство и международни икономически отношения) на **Валери Иванов Белчев**.- докторант на самостоятелна подготовка към катедра „МИО и бизнес“ при Факултета „Международна икономика и политика“ на УНСС

Дата / място

Подпис:

11.03.2021 г. София

Проф. д-р Искра Христова-Балканска)